

Arbeiderpartiets, Senterpartiets, Sosialistisk Venstrepartis,
Bymiljølistas og Pensjonistpartiets forslag til

Revidert handlingsplan 2018-2021

Budsjett 2018

Foto: Fra Facebook-siden "Vakre Fredrikstad og Hvaler" og Fredriksstad Blads arkiv.

INNSTILLING

1. Med hjemmel i kommunelovens paragraf 44 og 45 vedtas Fredrikstad kommunes handlingsplan for perioden 2018 - 2021 og budsjett for 2018 med netto utgiftsrammer fordelt på de enkelte tjenesteområder slik det framkommer av oversikten for driftsbudsjettet i partienes forslag.
2. Investeringsbudsjettet for 2018 med finansiering vedtas slik det framkommer i investeringsoversikten i partienes forslag.
3. Merinntekter ved salg av bolig- og nærings- eiendommer utover kostnadene til å opparbeide nye arealer avsettes til ubundet investeringsfond.
4. Rådmannen gis fullmakt til å selge boliger som ikke anses egnet for den kommunale boligporteføljen. Netto salgsinntekt disponeres til å finansiere nye boliger.
5. Rådmannen gis fullmakt til å disponere inntekter fra forsikringsoppgjør og inntekter fra salg av utrangerte biler, maskiner og utstyr til å finansiere investeringer for anskaffelse av biler, maskiner og utstyr til samme formål.
6. Kommunale avgifter, egenbetaling og gebyrer fastsettes i samsvar med dokumentet «Egenbetalinger, gebyrer og betalingsbetingelser 2018» samt partienes forslag til endring.
7. Det godkjennes låneopptak på 844,7 millioner kroner for finansiering av investeringer i 2018. Rebudsjettering av investeringer fra 2017 vedtas i egen sak.
8. Investeringsstilskudd til Fredrikstad kirkelige fellesråd overføres netto (fratrasket merverdikompensasjon).
9. Det godkjennes låneopptak i Husbanken til videre utlån med inntil 180,0 millioner kroner for 2018 hvorav 30 millioner kroner rebudsjetteres fra 2017 gjennom vedtak i egen sak.
10. Trekkrettigheter i bank på 80,0 millioner kroner kan benyttes for å overholde økonomiske forpliktelser i løpet av året.
11. Det godkjennes en ramme for leasingavtaler for utskifting av biler og andre mindre behov på inntil 10,0 millioner kroner for 2018.
12. Det godkjennes en garantiramme på til sammen 12,0 millioner kroner til dekning av depositum og husleiegarantier ved NAV
13. Rådmannen gis fullmakt til å foreta mindre justeringer i budsjetterte kalkulatoriske renter og avdrag og budsjetterte finansposter der avvik i framdriften av prosjektet fører til forsinket låneopptak.
14. Rådmannen gis fullmakt til å foreta endringer i de økonomiske rammene mellom tjenesteområdene som følge av flytting av oppgaver og årsverk, samt å tilpasse disse endringene i hovedoversikter for drifts- og investeringsbudsjettet i henhold til de formelle forskriftene.
15. For selvkostområdene vann, avløp, renovasjon, slam og feier skal eventuelle underskudd fremføres til neste års selvkostberegning og dekkes over kommende års gebyrer.
16. Låneporteføljen til Fredrikstad kommune som fremkommer i vedlegg 4 vedtas og legges til grunn for refinansieringer i 2018.
17. For eiendomsskatt gjelder:

- 17.1 Det innkreves eiendomsskatt for 2018. I henhold til skatteloven for byene av 15. august 1911, og lov om eiendomsskatt av 6. juni 1975, samt endringer i samme lov gjort av Stortinget den 1. januar 2013.
- 17.2 Med de unntak som nevnt under vedtakets pkt. 14.3 skal skatteøre i Fredrikstad kommune være 7,0 ‰ kfr. Eiendomsskattelovens § 11, 1 ledd.
- 17.3 Med hjemmel i Eiendomsskattelovens § 12 litra a skal skatteøre for bustaddelen i eiedomar med sjølvstendig bustaddelar og fritidseiendommer være 4,1 ‰. Det gis et bunnfradrag på 200 000 kroner per selvstendig boenhet i boliger, samt et bunnfradrag på 200 000 kroner per fritidseiendom
- 17.4 Med hjemmel i Eiendomsskattelovens § 7 kan følgende eiendommer fritas for eiendomsskatt: litra a, Eiedomar åt stiftingar og institusjonar som tek sikte på å gagne ein kommune, eit fylke eller staten. litra b, Bygning som har historisk verde.
- 17.5 Med hjemmel i eiendomsskattelovens § 5 litra a skal følgende eiendommer fritas for eiendomsskatt: "Eigedom som staten eig, så langt eigedomen har historisk bygg eller anlegg", gjennom fredningsvedtak jfr Lov om kulturminner.
- 17.6 Med hjemmel i Eiendomsskattelovens § 5, litra h, skal eiendommer som blir drevet som gårdsbruk og skogsbruk svare eiendomsskatt for våningshuset og kårboligen med garasje og uthus og passende tomt. Eiendomsskatten svares etter samme satser som for boligeiendommer.
18. Samarbeidspartiene ber om at de strategier som vedtas under de ulike seksjonene innarbeides i endelig dokument og videreføres i handlingsplanperioden.

Innledning

I dette dokumentet presenterer partiene Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Bymiljølista og Pensjonistpartiet felles forslag til Budsjett 2018 og revidert handlingsplan 2018-2021. Forslaget fremmes av Ap, Sp og SV i formannskapet.

Partiene har lagt rådmannens forslag til grunn for arbeidet, slik at politiske prioriteringer er synliggjort som endringer i forhold til rådmannens dokument.

Verdivalg

Vår politikk bygger på rettferdighet og fellesskap. Vi vil føre en politikk som er forankret i et levende lokaldemokrati, en bærekraftig utvikling, et sosialt og samfunnskritisk engasjement med fokus på demokratiutvikling og åpenhet. Vi vil at Fredrikstad skal være et åpent og inkluderende lokalsamfunn med plass til alle.

Samarbeidspartiene sier:

Vi vil at Fredrikstad skal være et samfunn med like muligheter for oss som bor her, et samfunn bygget på solidaritet og fellesskap mellom innbyggerne over kommunegrenser og over landegrenser. En sterk offentlig sektor, med gode offentlige tjenester, er det viktigste redskapet for å nå vårt mål om å levere tjenester av god kvalitet, og for å bidra til vekst og utvikling i privat sektor. Derfor sier partiene:

- Et klart og utvetydig nei til all form for konkurranseutsetting av de grunnleggende velferdstjenestene som skole og omsorg.
- Nei til salg av kommunale selskaper.
- Et klart og utvetydig ja til å bygge ut velferden gjennom å bedre skolen, omsorgstjenestene og kulturtilbudet i stedet for skattekutt.
- Et klart og utvetydig ja til at nærings- og arbeidslivet har krav på forutsigbare kommunale rammebetingelser, rask og effektiv tilrettelegging og service med høy kvalitet.
- Et klart og utvetydig ja til at klimaplanen skal gjennomføres og miljøtiltak prioriteres
- Ja til å bevare søndagen som den er uten flere søndagsåpne butikker.
- Ja til trygghet for de ansatte og nei til økt bruk av midlertidige ansettelser

Klimaendringer, tilflytting og fraflytting, høyere levealder og ny teknologi, internett og økt reisevirksomhet påvirker vår hverdag, og gjør at vi stiller nye og andre krav til hvordan kommunen og fylkeskommunen vår skal fungere. Kunnskap vil være en avgjørende forutsetning for utviklingen av framtidens Fredrikstad:

Fredrikstad skal være **kunnskapsbasert**. Vi skal hele tida ha velferdstjenester som er i endring. Som tar opp i seg nye behov og nye virkemidler. Som er fleksible og tilpasset den enkeltes behov. Vi skal være teknologioptimistiske, og spre gode erfaringer med nye måter å organisere arbeidet på.

Fredrikstad skal være **kunnskapsrikt**. Da må vi sørge for å rekruttere og utvikle kompetente arbeidstakere. Vi må ha respekt for den fagkompetansen de ansatte i kommunen besitter, og sørge for at den blir tatt i bruk når samfunnet og framtidens tjenester utvikles.

I utviklingen av Fredrikstad kommune skal vi være **kunnskapssøkende**.

Samarbeidspartiene vil ha alle de som tilhører lokalsamfunnet med på å utvikle Fredrikstad. Vi vil som folkevalgte og partier invitere innbyggerne inn i diskusjonene. Innbyggerne er

Fredrikstad. Vi vil derfor skape gode arenaer for innflytelse og deltakelse, slik at alle som bor i Fredrikstad kan bidra i den videre utviklingen. Vi har satt i gang et prosjekt for å bygge kunnskap og foreslå tiltak for å øke valgdeltakelsen.

Fredrikstad er en by med levekårsutfordringer. Det er store geografiske forskjeller. Samarbeidspartiene legger kommuneplanens mål om at folkehelse og levekår skal forbedres kraftig og at sosiale helseforskjeller skal utjevnes til grunn. Det er ambisiøse mål som må følges opp med konkret handling

Fredrikstadsamfunnets hovedutfordring er at antallet arbeidsplasser ikke vokser i takt med befolkningsveksten. Arbeid til alle vil være vårt hovedmål, slik at alle kan bidra til samfunnsutviklingen i framtidas Fredrikstad. Vi må også se ut over kommunegrensene og bidra til et konstruktivt samarbeid for å få flere arbeidsplasser i hele Nedre Glomma-regionen og Østfold fylke.

Begge utfordringene ovenfor vil være sentrale i rullering av kommuneplanen.

Økonomi

Hvis vi skal nå målene vi setter oss så er det helt avgjørende at vi fortsatt har orden i kommuneøkonomien. Handlingsplanen er ambisiøs på vegne av oss selv men ikke minst på vegne av fredrikstadsamfunnet. Det er derfor nødvendig med en solid finansiering av kommunens økonomi.

Som rådmannen peker på gir overføringene fra staten over statsbudsjettet oss allerede fra 2018 utfordringer opp mot både drift og investeringer. Vi støtter i hovedsak rådmannens forslag til tiltak. Det er lite som tyder på at situasjonen vil bedres med sittende regjering.

Det ligger offensive omstillings- og effektiviseringstiltak inne i rådmannens forslag, som flertallspartiene stiller seg bak. Det forventes at fallende produktivitet på de tunge tjenesteområdene jf. ASSS-tall blir grundig analysert i den varslende gjennomgangen av kommunens økonomi. Vi peker også på sak om opprettelse av et kommunalt eiendomsselskap for å øke egenkapitalevnen som et viktig virkemiddel for å skape økonomisk handlingsrom.

Eiendomsskatten økes ikke utover lønns- og prisvekst. Vi ber rådmannen legge til grunn indeksjustering av skattebeløpet huseierne betaler i kommende budsjetter.

Rådmannen foreslår investeringsstopp fra 2022. Det foreslås høy investeringstakt i perioden. Rentenivået tilsier fortsatt at det er rimelig å lånefinansiere gode tiltak. Vi følger gjeldsutviklingen tett og støtter på nåværende tidspunkt en slik tilnærming.

Samarbeidspartiene peker også på de strategier som angir retningen for kommunen i framtida. I inneværende år er både arbeidsgiver- og innovasjonsstrategi vedtatt i Bystyret, og digitaliserings- og kompetanse- og rekrutteringsstrategi er neste ut. Det er forventninger til at disse strategiene, sammen med den offensive satsningen på velferdsteknologi, vil bidra til å skape økonomisk handlingsrom i årene som kommer. Smarte Fredrikstad lener seg ikke tilbake etter å ha blitt kåret til Norges mest attraktive by og årets bysentrum i 2017!

Evnen til å gjennomføre mål og tiltak vi har satt oss fore er avhengig av at kommunens økonomi går i balanse. Vi vil til enhver tid arbeide for en kommuneøkonomi som sikrer et varig godt, lokalt velferdstilbud.

Hovedprioriteringer i budsjettet

Det er en forutsetning å ha orden i økonomien for at kommunen skal kunne levere velferdstjenester til innbyggerne. Skal vi nå målene våre må vi bruke de store pengene på de store oppgavene. Vi viderefører satsingene fra handlingsplanen vedtatt i juni og prioriterer styrking av fellesskapet.

Helse og velferd prioriteres i perioden. Utbygging, rehabilitering og drift av heldøgns bo- og omsorgsplasser er vår hovedprioritering i perioden. Plan for heldøgns omsorg 2018-2040 vil foreligge i løpet av 2018. Planen vil definere målene for dekningsgrader og hvilke tiltak som skal gjennomføres for å kunne møte de demografiske utfordringene med økende antall eldre i begynnelsen av neste handlingsplanperiode.

Oppvekst er den seksjonen som vi styrker mest i budsjettet. Vi legger vekt på en sosial profil. Partiene har som mål å øke lærertettheten, det er viktig at hver enkelt elev blir sett og hørt. Dette viser vi i dokumentet ved å tilføre betydelige midler til lærerårsverk. Styrking skal brukes målrettet for å oppfylle lese-, skrive- og regneløftet. Levekårsutsatte soner prioriteres.

Vi innførte gratis ferge i kommunen fra 1.1.2013. Dette er et virkemiddel som partiene ønsker å videreføre og utvikle for å bedre miljøet i byen vår, styrke folkehelsen, og dermed bidra både til at klimaet og trafikksikkerheten bedres. Fergetilbudet ses som en integrert del av gang – og sykkelveinettet vårt, og skal derfor være gratis for alle som bruker det. Fergetilbudet har blitt svært attraktivt og midler til anskaffelse av elektrisk ferge ligger inne i 2018 og utredning av mulig elvemetro er neste steg. Partiene er positive til at fergetilbudet vurderes utviklet ytterligere gjennom blant annet bruk av belønningsmidler i handlingsplanperioden.

Andre tjenesteområder styrkes også sammenlignet med rådmannens budsjett. Dette kommenteres nærmere lengre ned under de forskjellige seksjonene.

Partiene har antydnet hva styrkingene til det enkelte utvalg kan benyttes til. Det er imidlertid opp til det enkelte utvalg å foreta den endelige prioritering innenfor sin ramme.

Driftsrammer 2018 – 2021

(nettorammer i mill kr) Fra 2018 i 2018 kroner	Regnskap 2016	Just.bud 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
<i>Inntekter</i>						
Skatt	-1 889,9	-1 895,3	-2 041,7	-2 041,7	-2 041,7	-2 041,7
Rammetilskudd	-1 973,7	-2 077,8	-2 103,9	-2 103,9	-2 103,9	-2 103,9
Realvekst frie inntekter				-46,5	-91,3	-141,6
Eiendomsskatt	-242,1	-249,4	-259,6	-265,2	-268,3	-268,3
Sum frie inntekter	-4 105,7	-4 222,5	-4 405,2	-4 457,2	-4 505,2	-4 555,5
<i>Bundne utgifter</i>						
Renteutgifter- lån vedtatt t.o.m. bud 2017	122,2	130,8	115,7	121,4	136,7	146,6
Renteinntekter	-58,3	-49,2	-45,9	-47,8	-51,6	-55,5
Avdrag - lån vedtatt t.o.m bud 2017	216,4	248,8	235,2	234,3	233,6	233,6
Kapitalutg. nye investeringer fra 2018	0,0	0,0	4,5	28,4	60,9	108,6
Kapitalutg. nye selvfinansierende inv.2018	0,0	0,0	5,6	22,3	38,0	47,0
Renter/avdrag - dekkes gj. bruker/stat ol.	-116,4	-131,5	-135,9	-157,8	-175,3	-180,2
Kompensasjonstilskudd - stat	-18,1	-17,6	-16,9	-15,7	-15,0	-14,5
Overføring fra FREVAR KF	-7,5	-8,0	-8,0	-10,0	-10,0	-10,0
Utbytte	-13,8	-15,0	-21,0	-22,0	-22,0	-26,0
Sum netto kapitalkostnader	124,5	158,3	133,3	153,0	195,3	249,5
Diverse fellesutgifter	-28,3	-69,9	79,4	103,0	98,5	100,5
Effektiviseringsbehov	0,0	0,0	0,0	-15,0	-30,0	-55,0
Til kirketjenester	38,1	40,5	42,1	41,5	41,4	41,4
Andre trossamfunn	5,8	5,8	6,0	6,0	6,0	6,0
Sum	15,5	-23,6	127,4	135,5	116,0	92,9
Til disp. drift og investeringer	-3 965,6	-4 087,8	-4 144,5	-4 168,7	-4 193,9	-4 213,0
NETTO UTGIFTSRAMMER:						
Økonomi og organisasjonsutvikling	176,7	186,6	192,8	198,7	195,7	198,5
Kultur, mljø og byutvikling	150,3	167,8	156,9	155,5	152,3	152,3
Teknisk drift	393,8	403,9	423,0	411,0	410,4	414,0
Utdanning og oppvekst	1 498,7	1 516,3	1 572,5	1 575,8	1 578,2	1 578,1
Helse og velferd	1 558,3	1 672,7	1 782,0	1 805,8	1 826,8	1 847,3
Sum	3 777,8	3 947,3	4 127,1	4 146,8	4 163,3	4 190,3
Korr. interne finans.tran.						
Netto internt driftsresultat	-187,8	-140,5	-17,3	-21,8	-30,6	-22,7
- Bruk/overføring - disposisjonsfond (netto)	38,0	136,1	2,3	1,8	5,6	2,7
- Disposisjonsfond Byjubileet	-1,5	-2,6	0,0	0,0	0,0	0,0
- Egenkapital til investeringsbudsjett	0,0	7,0	15,0	20,0	25,0	20,0
Disp. netto internt driftsres.	-151,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Negative tall uttrykker i denne sammenheng inntekter/overskudd

Budsjettets inntektsside

Eiendomsskatten justeres med pris- og lønnsvekst for boliger og fritidseiendommer. Promillesatsen settes til 4,1. Inntektene fra eiendomsskatten settes til 259,6 millioner kroner.

Vi kompenserer bortfallet sammenlignet med rådmannens forslag ved å redusere inntekten med 2,0 millioner kroner samt at det forventes vekst i antall boliger tilsvarende 3,6 millioner kroner ut over rådmannens anslag.

Når det gjelder renter og avdrag forventer vi en innsparing på 7,0 millioner kroner i 2018 med bakgrunn i forventet rentebane på 1,9 % mot rådmannens 2,1%.

Forventningen til utbytte endres noe sammenlignet med rådmannens forslag. For FEAS og Østfold Energi justerer vi noe i positiv retning med 3,0 millioner kroner i 2018 og 1,0 million videre i planperioden. Det gjøres ingen endringer sammenlignet med rådmannen i forventet overføringsinntekt fra FREVAR.

Postene over er beheftet med usikkerhet, men samlet må det forstås som en sterk forventning til rådmannen om redusert netto kapitalkostnad. Det er også et sterkt signal om økt forventning fra eier til våre selskaper.

I handlingsplanperioden har partiene lagt følgende realvekst til grunn:

Realvekst skatt og rammer i perioden			
År	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Rådmannen	1,0	1,0	1,2
Flertallet	1,1	1,1	1,2

Samlet handlingsrom inklusive bruk av bunnlinje er på **28,3** millioner kroner i 2018.

Budsjettets utgiftsside – rammejusteringer 2018-2021

Rammene til utvalgene/tjenesteområdene styrkes med til sammen **26,3 millioner kroner** i 2018.

Tabell rammestyrking

Oversikt nettorammer i mill. kr.	Bud 2018	HP 2019	HP 2020	HP 2021
Økonomi og organisasjonsutvikling	-	-	-	-
Kultur, miljø og byutvikling	3,5	3,5	0,5	0,5
Teknisk drift	2,3	2,0	2,0	2,0
Utdanning og oppvekst	13,0	16,0	16,0	16,0
Helse og velferd	7,0	7,0	7,0	7,0
Kirken	0,5	0,5	0,5	0,5
Sum styrking	26,3	29,0	26,0	26,0

Kultur, miljø og byutvikling

Vi vil at Fredrikstad skal være en foregangskommune i klimapolitikken gjennom å styrke og videreutvikle Fredrikstad som miljøby. Det er viktig med helhetlig byplanlegging der det tas hensyn til «grønne lunger» samt at det tas høyde for nødvendig veiutbygging før det gis tillatelse til oppføring av nye boliger og næringsbygg.

Vi ønsker en mer ambisiøs politikk på området enn det er i dag. Fredrikstad kommune vil gjøre det enkelt for folk å være miljøvennlige i hverdagen, og vi vil sikre alle tilgang til natur- og friluftsopplevelser.

Samarbeidspartiene vil videreføre en areal- og transportpolitikk som fører til mindre transportbehov og dermed mindre arealbruk og mindre energibruk. Det betyr at det først og fremst legges til rette for ny befolkningsvekst i de sentrale delene av kommunen.

Parker og grønne lunger skal være en viktig del av bymiljøet.

Et godt kulturtilbud er viktig for et steds attraktivitet og omdømme. Et godt tilbud innebærer mangfold. Kunst, kultur, idrett og frivillighet gjør samfunnet vårt rikere. Vi vil legge til rette for et mangfold av ulike kulturtilbud og kunstneriske uttrykk som skal bestå av profesjonelle aktører og amatørvirksomhet. Alle skal sikres tilgang til kunst og kulturopplevelser, og gis mulighet til å uttrykke seg gjennom kunst og kultur.

Kunst- og kulturområdet kan ikke løses av markedskreftene alene, men krever et sterkt politisk og offentlig engasjement.

Vi vil gi alle mennesker mulighet til å delta i idrett ut fra sine egne ønsker og behov. Idretten skal ha gode vilkår på alle plan, og vi vil særlig styrke barne- og ungdomsidrett.

Byutvikling

Vårt fokus skal fortsatt være å legge til rette for å skape flere arbeidsplasser i Fredrikstad. Vi må skape for å kunne dele. Det må være et hovedmål å få flere bedrifter til å etablere seg her og at flere bedrifter finner det interessant å vokse i Fredrikstad.

Vi vil gjennomføre den vedtatte Næringsplanen hvor målet er å øke antallet arbeidsplasser mer enn befolkningsveksten. Et tett og godt samarbeid med byens næringsliv er en forutsetning for å lykkes.

Samarbeidspartiene forplikter seg til å sette av deler av overskudd de kommende årene til å styrke det kommunale næringsfondet for å finansiere tiltakene i planen.

Vi vil videreføre en offensiv byutviklingspolitikk for å ytterligere styrke byens attraktivitet og omdømme. Kommunen må være drivkraft for å få fart i boligbyggingen ved å føre en offensiv tomtepolitikk og bidra med regulering, tilrettelegging og godt samarbeid med Husbanken og boligutbyggere. Det er nødvendig å gjennomgå hvordan kommunen møter de store byutviklingsaktørene for å sikre at vi har et godt mottaksapparat for å håndtere de store prosjektene. Politisk prosessavklaring i tidlig fase bør vurderes som grep jamfør egen bestilling til rådmannen på side 18.

God infrastruktur er en forutsetning for vekst og utvikling i byen vår.

Strategier:

- Tilby gratis utlån av lokaler, baner og haller til barn og unge under 19 år
- Videreutvikle Blå Grotte og St. Croix
- Styrke biblioteket og utrede framtidig hovedbibliotek
- Realisere Arena Fredrikstad som idretts-/og mulig kulturarena
- Bygge nytt ridesenter
- Sikre at natur og idrettsanlegg er tilgjengelige for alle
- Verne marka
- Følge opp klimaplanen
- Redusere lokale utslipp av klimagasser ved for eksempel å øke produksjonen av biogass til bruk i offentlige kjøretøy
- Styrke, videreutvikle og bidra til økt aktivitet på FREVAR som miljøbedrift
- Gjennomføre og rullere sykkelplanen
- Ha økt tilgang til strandsonen gjennom streng håndheving av lovverket
- Arbeide for å etablere fylkeskulturscene i Fredrikstad
- Gjennomføre Bypakke Nedre Glomma
- Ha omfattende satsing på kollektiv, gange og sykkel i samarbeid med blant annet Østfold fylkeskommune
- Stimulere samarbeidet mellom kommune og næringsliv for felles utvikling

- Utrede ferge/elvemetrolinje i Nedre Glomma
- Legge til rette for at flere offentlige institusjoner kan etablere seg i Fredrikstad. Kommunen bør etablere kunnskap og bygge opp en strategi for å være aktuell for framtidig lokalisering av statlige arbeidsplasser.
- At Borg Havn fortsatt skal gis gode muligheter for vekst og bærekraftig utvikling og legge til rette for at mer gods transporteres via havna
- Legge til rette for flere studentboliger
- Rullere arealplanen med fokus på nye næringsarealer og jordvern
- Rullere Byområdeplanen med fokus på fortetting og byfornyelse
- Gjennomføre Næringsplanen
- Gjennomføre Kunstgressplanen

Økonomi

Rammen styrkes med 3,5 millioner kroner i 2018.

For 2018 anbefaler Bystyret kultur- og miljøutvalget å bruke styrkingen som følger:

- 3,0 millioner kroner til å kompensere for mindre økning i byggesaksgebyrer
- 0,3 millioner kroner i tilskuddsmidler til kulturinstitusjoner, festivaler og kulturarrangementer
- 0,2 millioner kroner til driftstilskudd Olympiatoppen

Teknisk drift

Partiene støtter seg i hovedsak til de vurderingene rådmannen har gjort innenfor seksjonen, med noen forbedringsforslag:

Heving av vannstanden i Bjølstaddammen vurderes i forbindelse med regnskapsavslutning i juni 2018.

Når det gjelder søppelhåndtering, er det viktig at byen vår er ren, pen og trivelig og vi kan bruke mange virkemidler for å få byen til å framstå slik. Med prisene vi har mottatt i løpet av året friskt i minne, er dette et svært synlig bygrep for at vi fortsatt skal fremstå attraktive. Når søppelkassene i sentrum ble satt opp var det en helt annerledes by med tanke på antall personer som brukte sentrum, enn det vi ser i dag. Søppelkassene i Fredrikstad sentrum er også ofte nedtagget og stygge og oppfordrer ikke til bruk. Vi ber derfor om at rådmannen vurderer behovet på nytt og at eventuell justering er på plass innen våren 2018.

I denne omgang legger vi tilbake midler som rådmannen har foreslått tatt ut til søppelhåndtering i sentrum og Gamlebyen, samt at vi også søker en løsning for ugressbekjempelse i Gamlebyen, blant annet gjennom bruk av ungdom i sommerjobb.

Partiene har også lagt inn et verbalforslag der vi ber om en utredning om det kan være formålstjenlig å bemanne opp vaktmestertjenesten i egen regi. Dette må også ses i lys av at mulig investeringsstopp etter utløp av planperioden vil kunne medføre et større behov for vedlikehold på eksisterende bygningsmasse, for eksempel ved skoler og barnehager.

I forbindelse med prosessen med flytting av avdelingen for ingeniørfag ved Høgskolen i Østfold (HiØ) til Fredrikstad i 2008 ble det besluttet å gjennomføre et spleiselag for å dekke HiØ sine flyttekostnader på samlet 16,0 millioner kroner. Fredrikstad kommune skulle bidra med 5,0 millioner kroner. Lokalt næringsliv og Værste AS skulle ta resten av kostnadene fordelt på 6,0 millioner kroner på Værste AS og 5,0 millioner kroner på øvrig næringsliv.

Underveis i prosessen steg de aktuelle kostnadene knyttet til relokalisering til 22,0 millioner kroner og øvrig næringsliv bidro med et svært lavt beløp (ca. 400.000).

Det ble derfor avtalt at Værste AS skulle dekke kostnaden på ca.16,0 millioner kroner, men kommunen signaliserte muntlig at den ville forsøke å bidra med mer enn de avtalte 5,0 millioner kroner over tid. Fra Værste sin side ble det signalisert at et spleiselag for utvikling av park på området kunne være aktuelt. Kommunens representanter anerkjente dette som en mulighet i 2009. Nå foreligger det en slik mulighet til å delta i et spleiselag for å utvikle en høgskolepark på området. Det er derfor naturlig å be rådmannen gå i dialog med Værste AS for å avklare situasjonen og finne en riktig fordeling av kostnader.

Strategier:

- Bruke parkeringspolitikken for å fremme handel i sentrum
- Videreføre gratis ferge og utvide tilbudet
- Kjøpe nye utbyggingsarealer for videresalg og regulere disse til næringsformål
- Prioritere vedlikehold i levekårsutsatte områder av byen
- Understøtte god byutvikling gjennom satsing på byparker, torgarealer, shared space etc.

Økonomi

Rammen styrkes med **2,25** millioner kroner i 2018 og videreføres i perioden.

For 2018 anbefaler Bystyret Teknisk utvalg å bruke styrkingen som følger:

- Sjøppelhåndtering i sentrum og Gamlebyen 0,45 millioner kroner
- Kartlegging av trær med tanke på sikkerhet samt ugressbekjempelse i Gamlebyen 0,75 millioner kroner
- Kompensasjon endret leieinntekt Stadion: 1,05 millioner kroner

I tillegg ber vi om at brannsikringstiltak i Gamlebyen 0,9 millioner kroner prioriteres innenfor rammen til teknisk drift.

Utdanning og oppvekst

Vi må jobbe målrettet for å øke utdanningsnivået i befolkningen. Vi skal satse på skolen slik at elevene kan lære mer. Det er viktig at hver enkelt elev blir sett og hørt. Vi vil styrke Fredrikstadskolen slik at vi kan levere bedre faglige resultater enn landsgjennomsnittet. Vi vil øke kunnskapen i skolen og bidra til å hindre frafall i den videregående skolen. Det er viktig at Fredrikstadskolene har et godt samarbeid med de videregående skolene i distriktet. Skal vi sørge for at barns oppvekstmiljø blir best mulig, må vi også ta barn med på råd. Barn er en ressurs og det er viktig å lytte til dem når vi utformer rammene for deres oppvekstmiljø. Vi vil at barn og unge skal tas med når vi utformer lokalmiljøet og tjenestetilbudet i kommunen, og de skal gis reell innflytelse og påvirkningskraft.

Barnehage

Gode og tilgjengelige barnehager er viktig for barns utviklingsmuligheter og det er viktig for barnefamiliene mulighet til å ha et aktivt yrkesliv. Tilbudet barnehagene gir må være tilpasset de behov det enkelte barn og familien har. Vi ønsker at barnehagene skal være en frivillig del av utdanningsløpet, og det vil være viktig å styrke den pedagogiske kompetansen i barnehagene i årene som kommer.

Vi vil satse på å øke kompetansen til de ansatte i barnehagen ved å legge til rette for videreutdanning for pedagogene samt at flere assistenter tar fagbrev. Åpen barnehage er et viktig tilbud blant annet for minoritetsspråklige barn som ikke går i ordinær barnehage. Våre to åpne barnehager, i sentrum og på Østsiden, er et godt supplement til ordinære barnehager, da dette tilbudet viser seg å treffe mange fremmedspråklige småbarnsfamilier. I tillegg til at Åpen barnehage er et godt sosialt treffpunkt, viser det seg også at mange av brukerne av Åpen barnehage blir motiverte til å la barnet starte i ordinær barnehage etter fylte tre år. Dette har gode effekter, særlig med tanke på språkopplæringen og kommunens målsetting om at alle barn skal beherske et relevant norsk ved skolestart. Ved å investere i en tredje Åpen barnehage vil kommunen raskere nærme seg målet om integrering/inkludering og bedre språkopplæring for de minste. Åpen barnehage er et gratistilbud.

Skole

Vi vil ha en god, offentlig fellesskole der alle skal kunne utvikle sine evner på en best mulig måte.

Dette må i sterkere grad innebære at elevene får en opplæring som er tilpasset den enkelte, blant annet gjennom større variasjon i læringsformer. Vi mener at elevene skal lære mer på skolen. Samarbeidspartiene vil at alle skal ha grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving, regning og bruk av digitale verktøy når de forlater grunnskolen. Samtidig skal også sosiale ferdigheter ivaretas. I kunnskapssamfunnet skal alle være med. Vi kan ikke akseptere at mange barn, etter endt skoleløp, ikke kan lese og regne skikkelig.

Det er ikke aktuell politikk for samarbeidspartiene å redusere lærer-/voksentetthet i skolen.

Barnefattigdom er et tema vi alltid må ha fokus på. Det er en kompleks og vanskelig tematikk som ikke løses med ett vedtak eller én strategi. Det krever flere tiltak, et variert tilbud, innsats fra fylke, stat og kommune samt stor innsats på forebyggende arbeid. Vår politikk og våre strategier handler nettopp om dette. I dette dokumentet styrker vi frivilligheten og legger inn en ny åpen barnehage. De åpne barnehagene skal fortsatt være gratis

Barn som blir utsatt for omsorgssvikt, overgrep eller har atferdsproblemer må få god hjelp i riktig tid. Vi vil ha et nært og åpent samarbeid mellom barnevern, skole, barnehage, helsevesen og familie for å gi barnet den hjelpen det trenger

Mangfold og integrering

Alle, uansett bakgrunn, skal ha like muligheter, rettigheter og plikter til å kunne delta i samfunnet og få ta i bruk sine ressurser. Det er viktig at nyankomne får god opplæring i norsk samt norsk kultur og levesett. Vi ønsker å se på muligheten for å etablere flere praksisplasser i kommunen og samarbeide tett med det lokale næringslivet slik at det også skjer der. Kommunen må aktivt motivere foreldre med minoritetsbakgrunn til å bruke barnehagetilbudet slik at alle barn kan norsk før de begynner på skolen. Vi skal vurdere muligheten for å opprette et integrerings - og likestillingsombud.

Strategier:

- Følge opp skolebruksplanen
- Gjennomføre Kommunedelplan oppvekst
- Innføre et lese-, skrive- og regneløft i skolen og satse særlig på tidlig innsats med økt lærertetthet på småskoletrinnet. Elever skal sikres utvikling av gode ferdigheter fra 2. klassetrinn gjennom gode oppfølgingssystemer. Konkret vil vi sørge for at Fredrikstad kommune har et godt oppfølgingssystem som sikrer at elevene lærer mer
- Jobbe for inkludering av innvandrere gjennom utvikling av introduksjonsordningen og ivaretagelse av grunnskoleoppfølging
- Sikre at elever fra mottaksklasser behersker norsk før de går inn i ordinære klasser
- Stimulere til økt fysisk aktivitet i skolehverdagen og vurdere å søke status som helsefremmende skoler
- Styrke skole – hjemsamarbeidet og FAU sin rolle
- Utarbeide temaplan for SFO
- Ha et SFO-tilbud med høy kvalitet og rimelige priser med søskenmoderasjon
- Ha barnehager med god kvalitet og økt kompetanse
- Sikre at barn med innvandrerbakgrunn behersker norsk før skolestart
- Vurdere tiltak som åpne barnehager og gratis kjernetid i områder med store levekårsutfordringer (bidrar til språkopplæring, nettverksbygging osv.)
- Sørge for at barnevernet har tilstrekkelig ressurser
- Videreutvikle ungdomsteamet
- Styrke arbeidet med samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT)
- Videreføre arbeidet med å motvirke radikaliserings og gjennomføre exitstrategier rettet mot individer
- Styrke rådgivningstjenesten og psykisk helsevern i skolen
- Videreføre styrking av skolehelsetjenesten i grunn- og videregående skole
- Vektlegge forebyggende arbeid for å sikre barn og unge god fysisk og psykisk helse. Dette inkluderer arbeid mot mobbing, barnefattigdom, overvekt og fedme osv. Grytidlig innsats, depresjonsmestring og psykologundervisning kan også være viktige tiltak når det gjelder psykisk helse.
- Ha gratis utlånsordninger av sport- og fritidsutstyr
- Utrede muligheten for etablering av et industrihistorisk museum, i samarbeid med fylket for øvrig og private.

Økonomi

Rammen til oppvekstutvalget styrkes med **13,0** millioner kroner i 2018 økende til 16 millioner i planperioden.

For 2018 anbefaler Bystyret oppvekstutvalget å bruke styrkingen som følger:

- Lærer-/voksnettetthet skole 5,9 millioner kroner
- Ny åpen barnehage: 1,35 millioner kroner
- Ressursavdeling barnehage: 1,5 millioner kroner
- Sommeråpenbarnehage: 0,5 millioner kroner
- Antall pedagoger i barnehager i «røde» soner: 2,0 millioner kroner
- Resterende rammestyrking er ikke gitt merkelapp

Helse og velferd

Vårt mål med helse- og velferdstjenestene er at alle skal få den hjelp de trenger når de trenger den. Helse- og velferdstilbudet i kommunen skal være preget av god kvalitet og ha tilstrekkelig omfang. Det må legges mer vekt på forebygging for alle deler av befolkningen, og vi vil tilrettelegge for fysisk aktivitet og sunt kosthold i barnehager, skoler og i omsorgstjenestene. Et godt utbygd og tilpasset helsetjenestetilbud må sikre utjevning av sosiale ulikheter og gi trygghet for at befolkningen får riktige tjenester.

Vi vil ha en eldreomsorg som gir den enkelte trygghet. Omsorgstrengende eldre og deres pårørende må få større valgfrihet over tilbudet de får enn det de har i dag. Så langt det er mulig må eldre som trenger omsorg kunne velge om de vil bo hjemme, i omsorgsbolig eller på sykehjem. Den enkelte må kunne bestemme selv hva man ønsker hjelp til fra hjemmehjelpsordningen. For å sikre en slik trygghet og valgfrihet i framtidens eldreomsorg trenger vi flere ansatte i pleie- og omsorgssektoren.

Omsorg er ikke bare eldreomsorg. Det må også være et godt tilbud til yngre brukere og funksjonshemmede. Tilbudet til disse gruppene bør styrkes gjennom økt fokus på habilitering og rehabilitering. Trenden er at de fleste hjelpetrengende ønsker å få hjelpen i eget hjem/tilrettelagt bolig lengst mulig. Presset på hjemmetjenestene er derfor økende. Tiltak hverdagsrehabilitering er et viktig, framtidsretta tiltak og det foreslås at dette styrkes i perioden slik at samlet satsing hvert år blir 2,0 millioner kroner.

Flertallspartiene fokuserer på at vi leverer de tjenestene vi skal med så god kvalitet som mulig innenfor de rammene vi har til rådighet.

Arbeidet som de frivillige organisasjonene gjør i kommunen er uvurderlig og samarbeidspartiene støtter ikke rådmannens forslag om redusert tilskudd. Vi legger tilbake foreslått kutt og plusser på 0,4 millioner kroner i hele perioden. Her vil fellesskapet få mye igjen for hver krone som brukes.

Sosial boligpolitikk

Boligsosial handlingsplan er et viktig verktøy for å skaffe vanskeligstilte bolig. Det skal bygges boliger til bostedsløse, rusavhengige og personer med psykiske lidelser.

Partiene vil bedre tilbudet innenfor rusomsorg. Det er behov for å styrke kapasiteten, og fortsette utbyggingen av boliger for vanskeligstilte. Her vil ny plan for psykisk helse og rusmestring som kommer i 2018, oppfølging av kommunedelplan for bolig, og kommende boligpolitisk plan og utbyggingsplan for kommunale boliger være viktige. Tiltak med innsatsgrupper og kvalifiseringstiltak må videreutvikles

Strategier:

- Igangsette byggetrinn 2 på Østsiden sykehjem
- Igangsette bygging av nytt sykehjem på tomten til Onsøyheimen
- Igangsette rehabilitering og bygging av flere heldøgns bo- og omsorgsplasser
- Følge opp verdighetsgarantien i form av våre Kvalitets- og verdighetsmål for helse- og omsorgstjenester i Fredrikstad kommune.
- Styrke bemanningen i helsesektoren
- Gjennomføre et forsøk med tillitsreform
- Det skal i perioden arbeides særskilt med å øke nærværet i tjenestene. Dette er viktig både for å gi brukerne et kvalitativt bedre tilbud, men også for at høyere nærvær vil redusere utgiftene betydelig

- Heltids-/deltidsproblematikken skal ha stort fokus. Det er tvingende nødvendig å få flere større stillinger. Dette både fordi det vil styrke kvaliteten i tiltakene, brukerne vil få færre folk å forholde seg til samt at det vil ha en gunstig effekt på å redusere sykefraværet
- Det er behov for å styrke arbeidet som de frivillige organisasjonene gjør i kommunen
- Kommunen skal gi råd og veiledning om Husbankens finansieringsordninger til innbyggerne om hvordan man kan tilpasse boliger for å kunne bo lenger hjemme
- Videreutvikle det frivillige arbeidet innenfor helse- og velferdstjenestene
- Seksjonen bes om at det søkes på ulike prosjektmidler der dette er mulig
- Gjennomføre boligsosial handlingsplan
- Være positive til at Fredrikstad skal motta vår andel av flyktninger
- Styrke Frivilligsentralene og fokusere på tiltak rettet mot mennesker med flerkulturell bakgrunn
- Videreutvikle samarbeidet med frivillige organisasjoner innenfor rusomsorgen
- Styrke innsatsen innen psykisk helse og rusmestring
- Gi støtte til idrettslag og andre som tilbyr redusert medlemskontingent for barnefamilier med dårlig økonomi

Til området «Heltidskultur og kompetanseutvikling» ber vi om at følgende prioriteres:

- Ved nyetableringer må Heltid vektlegges
- Ved ledighet i stillinger skal det alltid vurderes å opprette større stillinger
- Likebehandling av faggrupper må vektlegges i helgearbeid

Økonomi

Rammen styrkes med 7,0 millioner kroner i 2018 og videreføres i perioden. Innenfor foreslått ramme ligger det også et handlingsrom på rundt 2,5 millioner økende til 3,5 millioner utover i perioden da forventet utgift til avlastere blir lavere etter inngått tariffavtale på området. Høyre og FrP-regjeringen har justert innslagspunktet for ressurskrevende brukere. Det ser ut til å være flertall i Stortinget for å reversere forslaget. Ballen ligger hos Kristelig Folkeparti. Dersom de får gjennomslag vil ytterligere 10,0 millioner kroner kunne bli frigjort innenfor helse og velferd sine rammer.

For 2018 anbefaler Bystyret helse- og velferdsutvalget å bruke styrkingen som følger:

- 2,0 millioner kroner i tilskudd til frivillige og ideelle organisasjoner.
- 1,3 millioner kroner til hverdagsrehabilitering
- 0,15 millioner kroner til +Huset
- 0,5 millioner kroner til arbeidet med pasient- og brukersikker kommune
- Resterende rammestyrking er ikke gitt merkelapp

Økonomi og organisasjonsutvikling

Partiene støtter de vurderingene rådmannen har gjort innenfor seksjonen.

Strategier:

- Doble antall lærlinger i handlingsplanperioden jf. vedtatt Plan for lærlingordning
- Bruke kommunens muligheter som stor innkjøper til å stille krav til miljø-, lønns – og arbeidsvilkår, fagopplæring og samfunnsansvar ved anbud og anskaffelser av varer og tjenester – og på den måten bidra til et mer anstendig arbeidsliv
- Øke antall språkpraksisplasser i kommunen
- Vurdere å stille krav om språkpraksisplasser overfor leverandører til kommunen

Partiene viser til at det skal utarbeides en kompetanse- og rekrutteringsstrategi for Fredrikstad kommune. Det er forventninger til at denne skal bli et verktøy for å avklare reelt kompetansebehov og synliggjøre aktuelle virkemidler for å nå målene.

Økonomi

Ingen endringer.

Kirken

Kirkens driftsrammer økes med 0,5 millioner kroner. Fellesrådet prioriterer selv innenfor rammen.

Investeringsbudsjettet

De viktigste investeringsobjektene i vårt budsjettforslag er sammenfallende med det rådmannen har fulgt opp fra Bystyrets handlingsplanvedtak i juni inneværende år.

Vi vil særlig peke på følgende investeringer:

- Utbygging og rehabilitering av sykehjem, herunder Østsiden fase 2, Onsøy og Furutun
- Skoler, herunder Trosvik (med flerbrukshall), Lunde, Gudeberg & Råkollen
- Nytt kafèbygg og stupetårn på Foten
- Rolvsøy barnehage
- Arena Fredrikstad
- Kunstgressbaner
- Nytt ridesenter Bekkevold
- Blå Grotte
- Elektrisk ferge
- Sykkelplan
- Tårnet og ny bro på Isegran

Samarbeidspartiene forutsetter at prioriteringsrekkefølgen i vedtatt Barnehage- og skolebruksplan 2015-2025 legges til grunn når framtidige investeringer skal innarbeides.

Eventuell utbygging eller tilrettelegging for curlinganlegg samtidig med Arena Fredrikstad avklares gjennom egen sak.

Investeringsrammen til kirken styrkes med 2,0 millioner kroner årlig i handlingsplanperioden.

Investering – finansiering

Rammefinansierte investeringer	2017	2018	2019	2020	2021
Felles investeringer	7,6	24,5	16,3	6,3	6,3
Kulturtjenester	5,0	68,4	111,5	294,3	241,3
Teknisk drift	59,6	178,2	142,1	123,7	122,5
Helse og velferd	98,0	201,1	150,1	297,0	241,8
Oppvekst	20,2	204,5	272,7	355,8	108,8
Kirketjenester	10,0	16,0	15,0	12,0	12,0
Egenkapital innskudd KLP	16,0	17,6	19,4	21,3	23,4
Sum netto investeringer	216,4	710,2	727,0	1 110,4	756,0
Fra investeringsfond	16,0	17,6	19,4	21,3	23,4
Fra disposisjonsfond	-	15,0	-	-	60,0
Overføring fra drift (IT inv.)	7,0	15,0	20,0	25,0	20,0
Overføring fra drift (tilbakebetaling lån inv.fond)	1,3	1,3	1,3	0,6	0,5
MVA-kompensasjon	36,5	126,5	136,0	209,9	170,5
Lånebehov	155,6	534,8	550,3	853,7	481,6
Selvfinansierte investeringer					
VAR	50,8	225,4	172,7	156,3	151,0
Teknisk drift	-	2,7	1,0	1,0	1,0
Eiendomsutvikling	10,8	8,8	28,8	3,6	3,6
Boligstrategi (BOSO)	81,6	84,8	77,4	75,4	38,6
Sum netto selvfinans	143,2	321,7	279,9	236,3	194,2
MVA-kompensasjon	1,1	1,0	5,2	9,6	0,0
Salgsinntekter - vann og avløp	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Investeringsfond bolig/næring	6,8	-21,2	4,8	-15,4	-0,4
Salg bolig/næringstomter/eiendomsutvikling	4,0	30,0	24,0	19,0	4,0
Lånebehov	129,3	309,9	243,9	221,2	188,6

Økte investeringer gir behov for ytterligere låneopptak. Framtidige investeringer må i størst mulig grad søkes finansiert med egenkapital. Utvikling og salg av attraktive byutviklingstomter er en forutsetning for å få til prosjekter som f. eks. Arena Fredrikstad. *Partiene peker i denne forbindelse på etablering av et eiendomsselskap for å utvikle kommunal grunneiendom, med formål å øke egenkapitalevnen.*

Egenbetalinger og gebyrer

1. Byggesaksgebyrer økes med 15% (ikke 35% som i rådmannens forslag). Rådmannen innarbeider reduksjonene sammenlignet med forslaget i alle tabeller i egenbetalingsheftet.

Verbalforslag og bestillinger

TD:

1. Rådmannen bes snarest foreta en ny vurdering av søppelhåndteringen i sentrum, blant annet sett i lys av stor økning i antall besøkende. Det er også behov for å vurdere om utforming og design står i stil til attraktivitetsmål for sentrum.
2. Rådmannen bes vurdere bruk av ungdom i sommerjobb til ugressbekjempelse i Gamlebyen og sentrum.
3. I sak 96/2008 ble en omlegging av 132kV regionalnett kraftlinje Kolstad 2 på strekning Gatedalen – Årum beregnet til å koste 20 millioner kroner, indeksjustert til 2016 tall 23,5 millioner. Bystyret ber rådmannen verifisere tallene i samarbeid med Hafslund eventuelt NVE.
4. Rådmannen bes legge fram sak om utbygging av bypark/Høgskolepark med utgangspunkt i tekstlig omtale under kapittelet om teknisk drift.
5. Rådmannen bes vurdere økt egenregi gjennom oppbemanning av vaktmestertjeneste/vedlikeholdspersonell i forbindelse med framlegging av en helhetlig vedlikeholdsstrategi/plan.
6. Bystyresalen i rådhuset i Gamlebyen trenger innvendig oppussing. Rådmannen bes om å prioritere dette.

KMB:

7. Rådmannen bes, i forbindelse med store utbyggings/plan-saker, foreta en gjennomgang av om grensesnitt mellom politisk involvering og avklaringer i tidlig fase er tilfredsstillende, og om de administrative rutineene sikrer påleggene som er gitt i regjeringens dokument «Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging».
8. Rådmannen bes utrede stimulerings tiltak for å få studenter til å få folkeregistrert adresse som innbyggere i kommunen. Kommuner som Ås og Gjøvik har innført tiltak. Innspillet kommer fra studentrådet og er behandlet der i sak 12/17.
9. Fredrikstad kommune utvider sitt samarbeid med Sarpsborg kommune om innovasjon og næringsutvikling, samt videreutvikling av et godt offentlig drevet tjenestetilbud for våre innbyggere der det er naturlig.
10. Rådmannen bes legge fram en egen sak for kultur- og miljøutvalget om «Bybibliolab». I saken bør rådmannen skissere ulike løsninger som blant annet en nedskalert versjon med en forenklet bylab, samt eventuelt samarbeid med eksterne aktører.
11. Rådmannen bes om i større grad å bruke medvirkningsmodeller som beskrevet i Håndbok for innbyggerdialog i forbindelse med nye investeringstiltak. Særlig i forbindelse med prosjekter som involverer barn og unge.

UO:

12. Rådmannen bes om å utrede muligheten for et bærekraftig tilbud med Ny-Vigra i samarbeid med Blå Kors Fredrikstad hvor samarbeid med andre kommuner, andre finansieringskilder samt egenbetalinger vurderes. Resterende midler til drift i 2018 avsettes i revidert budsjett våren 2018 (HOV og UO samarbeider i saken).
13. Rådmannen bes om å utrede ny organisering av seksjon for Utdanning og oppvekst i tett samarbeid med ansattes organisasjoner. Målet er en mer enhetlig struktur slik at samtlige virksomheter legges inn under etatssjefsfunksjon til det beste for barn og unge i Fredrikstad.

- HOV
14. Rådmannen bes om å kartlegge forebyggende tiltak innen psykisk helse i seksjon for utdanning og oppvekst, samt fremme tiltak til forbedringer.
 15. Rådmannen bes om å utarbeide en plan for mennesker med nedsatt funksjonsevne med mål og tiltak for å bedre levekårene.

VEDLEGG

1. Detaljoversikt investeringer

2. Økonomiske oversikter

- Budsjettskjema 1A - drift
- Budsjettskjema 1B
- Budsjettskjema 2A - investering
- Budsjettskjema 2B
- Intern hovedoversikt

Rammefinansierte investeringer

Tall i millioner kroner			2017			2018			2019			2020			2021		
	Sum		Brutto	Tilsk	netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto
	Brutto	Netto															
Sentrale investeringer																	
IT- sentrale investeringer	25,0	25,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0
Eget nett II	5,5	5,5	1,1	0,0	1,1	1,1	0,0	1,1	1,1	0,0	1,1	1,1	0,0	1,1	1,1	0,0	1,1
Mobilt strømaggregat- beredskap/NVedre Glomma ROS	5,0	5,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trådløst nettverk	2,0	2,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Elektronisk eiendomsarkiv	20,0	20,0	0,0	0,0	0,0	10,0	0,0	10,0	10,0	0,0	10,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
SvarInn/Skannere Byarkivet	1,3	1,3	0,5	0,0	0,5	0,2	0,0	0,2	0,2	0,0	0,2	0,2	0,0	0,2	0,2	0,0	0,2
Konkurranseggj.føringsverktøy og kontraktsadm.verktøy	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Innkjøpsanalyseverktøy	1,8	1,8	0,0	0,0	0,0	1,8	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum Sentrale investeringer	61,0	61,0	7,6	0,0	7,6	24,5	0,0	24,5	16,3	0,0	16,3	6,3	0,0	6,3	6,3	0,0	6,3
Kultur, miljø og byutvikling																	
Arena Fredrikstad	616,7	591,7	2,0	0,0	2,0	10,3	0,0	10,3	72,0	0,0	72,0	266,3	0,0	266,3	266,3	25,0	241,3
Usikre anslag:																	
Blå Grotte	36,0	27,4	0,0	0,0	0,0	36,0	8,6	27,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Flerbrukshall Trosvik skole (2 mill fra 2017, tot 37,2 mill)	36,2	36,2	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	5,1	0,0	5,1	29,0	0,0	29,0	0,0	0,0	0,0
Ridesenter Bekkevold (1 mill kr fra 2016, tot 39,9 mill)	38,9	28,6	0,0	0,0	0,0	4,2	0,0	4,2	25,3	0,0	25,3	9,4	10,3	-0,9	0,0	0,0	0,0
Kunstgressbaner	48,8	30,6	2,0	0,0	2,0	27,7	8,2	19,5	19,1	10,0	9,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tårnet på Isegran	6,0	6,0	0,0	0,0	0,0	6,0	0,0	6,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum Seksjon for kultur, miljø og byutvikling	782,5	720,4	5,0	0,0	5,0	85,2	16,8	68,4	121,5	10,0	111,5	304,6	10,3	294,3	266,3	25,0	241,3
Teknisk drift																	
- Formålsbygg																	
Strategisk eiendomsutvikling	11,5	11,5	2,5	0,0	2,5	1,5	0,0	1,5	2,5	0,0	2,5	2,5	0,0	2,5	2,5	0,0	2,5
Byggutvikling	12,5	12,5	2,5	0,0	2,5	2,5	0,0	2,5	2,5	0,0	2,5	2,5	0,0	2,5	2,5	0,0	2,5
SD-anlegg (Sentral Driftsstyring)	21,0	21,0	0,0	0,0	0,0	6,0	0,0	6,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0
ENØK	44,0	44,0	0,0	0,0	0,0	8,0	0,0	8,0	12,0	0,0	12,0	12,0	0,0	12,0	12,0	0,0	12,0
Legionellatiltak/radonsanering	2,5	2,5	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,5
Prosjektering formålsbygg	11,0	11,0	2,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0
Universell utforming av skoler og barnehager	16,0	16,0	0,0	0,0	0,0	4,0	0,0	4,0	4,0	0,0	4,0	4,0	0,0	4,0	4,0	0,0	4,0
Paviljonger skole	20,0	20,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0
Uteanlegg/sikkerhet/lekeutstyr/bh/skole	23,0	23,0	2,0	0,0	2,0	6,0	0,0	6,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0
Inneklima / rehab. skole/bhg	26,9	26,9	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0	3,0	3,9	0,0	3,9	10,0	0,0	10,0	10,0	0,0	10,0

Rehabilitering og brannpålegg	65,0	65,0	7,0	0,0	7,0	17,0	0,0	17,0	12,0	0,0	12,0	12,0	0,0	12,0	17,0	0,0	17,0
Kameraovervåkning	1,0	1,0	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nytt kafebygg Foten (tot 13 mill kr)	8,7	8,7	3,6	0,0	3,6	5,1	0,0	5,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Usikre anslag:																	
Møllehjulet Isegran	1,0	1,0	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Oppstillingsplass biler og maskiner Tomteveien	2,5	2,5	2,5	0,0	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Villa Lykkeberg (tot 4,2 mill kr)	2,2	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Oppgradering Gamlebyen fengsel	5,1	5,1	0,0	0,0	0,0	5,1	0,0	5,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Infrastruktur, samferdsel mm																	
Biler, maskiner	60,3	60,3	9,7	0,0	9,7	14,5	0,0	14,5	13,9	0,0	13,9	12,2	0,0	12,2	10,0	0,0	10,0
Elvebredder, kaier, brygger, broer med mer	10,0	10,0	0,0	0,0	0,0	2,5	0,0	2,5	2,5	0,0	2,5	2,5	0,0	2,5	2,5	0,0	2,5
Parker, grøntområder og lekeplasser	26,0	24,8	4,8	1,2	3,6	6,4	0,0	6,4	10,8	0,0	10,8	2,0	0,0	2,0	2,0	0,0	2,0
Gatelys	58,0	58,0	3,0	0,0	3,0	5,0	0,0	5,0	20,0	0,0	20,0	17,0	0,0	17,0	13,0	0,0	13,0
Trafikksikring	24,0	16,0	6,0	2,0	4,0	0,0	0,0	0,0	6,0	2,0	4,0	6,0	2,0	4,0	6,0	2,0	4,0
Nyasfaltering av veier	77,5	77,5	10,0	0,0	10,0	15,0	0,0	15,0	17,5	0,0	17,5	17,5	0,0	17,5	17,5	0,0	17,5
Sykelplan (rest pr 2017 10 mill kr)	18,0	18,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,0	0,0	6,0	6,0	0,0	6,0	6,0	0,0	6,0
Åledalslinjen reguleringsplan	1,5	1,5	1,5	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ny motor Skjærgårdstjenesten	0,7	0,7	0,7	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ny motor gamle ferger	3,0	3,0	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0
Usikre anslag:																	
Ny elektrisk ferje	21,1	17,6	0,5	0,0	0,5	20,6	3,5	17,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nytt stupetårn Foten	2,0	2,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trondalsbassenget	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dampskipsbrygga, opprusting av plassen (tot 22 mill kr)	21,3	21,3	0,5	0,0	0,5	12,0	0,0	12,0	8,8	0,0	8,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rehabilitering Molvigkaia (tot 10,1 mill kr)	2,1	2,1	0,0	0,0	0,0	2,1	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ny bro Isegran	12,0	12,0	1,0	0,0	1,0	11,0	0,0	11,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Opprustning av veier Solviken	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rehabilitering Gressvik fergested	6,2	6,2	0,0	0,0	0,0	6,2	0,0	6,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lettbåt	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Floaveien (2 mill fra 2012)	18,0	18,0	0,0	0,0	0,0	18,0	0,0	18,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
P-plasser Elingaard	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum Seksjon for teknisk drift	638,8	626,1	62,8	3,2	59,6	181,7	3,5	178,2	144,1	2,0	142,1	125,7	2,0	123,7	124,5	2,0	122,5
Helse og velferd																	
Utstyr helse og velferd	14,5	14,5	2,5	0,0	2,5	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0	3,0
Velferdsteknologi	27,0	27,0	0,0	0,0	0,0	4,5	0,0	4,5	7,5	0,0	7,5	7,5	0,0	7,5	7,5	0,0	7,5
Vaskeri (tot 43,6 mill kr)	37,6	37,6	30,5	0,0	30,5	7,1	0,0	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Østsiden sykehjem fase 2 (tot 195 mill kr)	191,0	108,0	41,0	0,0	41,0	113,0	0,0	113,0	37,0	83,0	-46,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Usikre anslag:																	
Sykehjem - utbygging og rehabilitering	916,0	711,5	8,0	0,0	8,0	7,6	0,0	7,6	196,9	13,8	183,1	311,5	27,5	284,0	392,0	163,2	228,8
Personalbaser bofellesskap	18,4	18,4	8,0	0,0	8,0	2,9	0,0	2,9	2,5	0,0	2,5	2,5	0,0	2,5	2,5	0,0	2,5
Furutun rehabilitering og tomt (erstatn. Kiæråsen)	59,0	59,0	8,0	0,0	8,0	51,0	0,0	51,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
NAV-bygg - innventar og utstyr	12,0	12,0	0,0	0,0	0,0	12,0	0,0	12,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum Seksjon for helse og velferd	1275,5	988,0	98,0	0,0	98,0	201,1	0,0	201,1	246,9	96,8	150,1	324,5	27,5	297,0	405,0	163,2	241,8
Utdanning og oppvekst																	
Inventar elevtallsøkning	5,0	5,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0
IKT - investeringer skole og barnehage	50,0	50,0	10,0	0,0	10,0	10,0	0,0	10,0	10,0	0,0	10,0	10,0	0,0	10,0	10,0	0,0	10,0
Gudeberg og ny Råkollen skole (tot 213,3 mill kr)	205,3	205,3	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	2,0	38,3	0,0	38,3	95,0	0,0	95,0	70,0	0,0	70,0
Trosvik skole (tot 176 mill kr)	173,0	173,0	1,0	0,0	1,0	91,0	0,0	91,0	70,0	0,0	70,0	11,0	0,0	11,0	0,0	0,0	0,0
Tilbygg og rehab Gressvik u.skole (tot 46,7 mill kr)	38,6	38,6	0,0	0,0	0,0	22,5	0,0	22,5	16,1	0,0	16,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Usikre anslag:																	
Trollstua barnehage	18,0	18,0	0,0	0,0	0,0	18,0	0,0	18,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ombygging Ambjørnrød VURDERES PÅ NYTT +29 MILL	41,0	41,0	1,0	0,0	1,0	11,0	0,0	11,0	24,0	0,0	24,0	5,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0
Ombygging Haugeåsen	35,0	35,0	4,1	0,0	4,1	30,9	0,0	30,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rolvøy barnehage	34,9	34,9	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	16,4	0,0	16,4	16,4	0,0	16,4	0,0	0,0	0,0
Rød skole (Kråkerøy)	70,0	70,0	2,1	0,0	2,1	5,0	0,0	5,0	31,4	0,0	31,4	31,5	0,0	31,5	0,0	0,0	0,0
Lunde skole (tot 150 mill kr)	147,0	147,0	0,0	0,0	0,0	10,0	0,0	10,0	50,0	0,0	50,0	87,0	0,0	87,0	0,0	0,0	0,0
Torp skole	36,0	36,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	35,0	0,0	35,0	0,0	0,0	0,0
Begby skole	69,1	69,1	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	5,1	0,0	5,1	62,9	0,0	62,9	0,0	0,0	0,0
Borge skole (tot 56,8 mill kr)	28,8	28,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	27,8	0,0	27,8
Møllehullet Kvernhuset u.skole	10,3	10,3	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	9,3	0,0	9,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum Seksjon for utdanning og oppvekst	961,9	961,9	20,2	0,0	20,2	204,5	0,0	204,5	272,7	0,0	272,7	355,8	0,0	355,8	108,8	0,0	108,8
Kirken																	
Ramme	58,0	58,0	10,0	0,0	10,0	12,0	0,0	12,0	12,0	0,0	12,0	12,0	0,0	12,0	12,0	0,0	12,0
Restfinansiering Østre Fredrikstad gravlund	7,0	7,0	0,0	0,0	0,0	4,0	0,0	4,0	3,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum kirken	65,0	65,0	10,0	0,0	10,0	16,0	0,0	16,0	15,0	0,0	15,0	12,0	0,0	12,0	12,0	0,0	12,0
Sum investeringer innenfor frie inntekter	3784,7	3422,4	203,6	3,2	200,4	712,9	20,3	692,6	816,5	108,8	707,7	1128,9	39,8	1089,1	922,8	190,2	732,6

Selvfinansierende investeringer

Tall i millioner kroner	Sum		2017			2018			2019			2020			2021		
	Brutto	Netto	Brutto	Tilsk	netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto	Brutto	Tilsk	Netto
Vann, avløp, renovasjon, feier, slam																	
Vann	255,2	254,4	28,0	0,8	27,2	56,8	0,0	56,8	56,8	0,0	56,8	56,8	0,0	56,8	56,8	0,0	56,8
Avløp	358,8	357,6	18,0	1,2	16,8	85,2	0,0	85,2	85,2	0,0	85,2	85,2	0,0	85,2	85,2	0,0	85,2
Ledningsnett Frevar (avløp)	60,0	60,0	0,0	0,0	0,0	60,0	0,0	60,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fellesinvesteringer VA	15,0	15,0	0,0	0,0	0,0	5,2	0,0	5,2	1,8	0,0	1,8	6,0	0,0	6,0	2,0	0,0	2,0
Renovasjon	43,1	43,1	2,3	0,0	2,3	17,2	0,0	17,2	8,3	0,0	8,3	8,3	0,0	8,3	7,0	0,0	7,0
Feier	0,3	0,3	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nye lokaler feiervesenet	21,6	21,6	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	20,6	0,0	20,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Oppstillingsplass biler og maskiner Tomteveien	4,2	4,2	4,2	0,0	4,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum VARFS	758,2	756,2	52,8	2,0	50,8	225,4	0,0	225,4	172,7	0,0	172,7	156,3	0,0	156,3	151,0	0,0	151,0
Teknisk drift																	
Parkeringstekniske løsninger	1,7	1,7	0,0	0,0	0,0	1,7	0,0	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ombygging automater til billettløs betaling	4,0	4,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0
Div teknisk	5,7	5,7	0,0	0,0	0,0	2,7	0,0	2,7	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0
Eiendomsutvikling																	
Næringsarealer, TD	1,5	1,5	0,3	0,0	0,3	0,3	0,0	0,3	0,3	0,0	0,3	0,3	0,0	0,3	0,3	0,0	0,3
Boligarealer, TD	54,1	54,1	10,5	0,0	10,5	8,5	0,0	8,5	28,5	0,0	28,5	3,3	0,0	3,3	3,3	0,0	3,3
Sum	55,6	55,6	10,8	0,0	10,8	8,8	0,0	8,8	28,8	0,0	28,8	3,6	0,0	3,6	3,6	0,0	3,6
Boligstrategi																	
Nybygg og kjøpsramme, TD	439,2	357,8	97,4	15,8	81,6	96,9	12,1	84,8	103,1	25,7	77,4	94,8	19,4	75,4	47,0	8,4	38,6
Sum	439,2	357,8	97,4	15,8	81,6	96,9	12,1	84,8	103,1	25,7	77,4	94,8	19,4	75,4	47,0	8,4	38,6
Sum selvfinansierte	1258,7	1175,3	161,0	17,8	143,2	333,8	12,1	321,7	305,6	25,7	279,9	255,7	19,4	236,3	202,6	8,4	194,2

Budsjettskjema 1A - drift				
	Budsjett	Justert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2018	okt 2017	2017	2016
Skatt på inntekt og formue	2 041 683 000,00	1 895 330 000,00	1 894 571 000,00	1 889 900 425,46
Ordinært rammetilskudd	2 103 875 000,00	2 077 816 000,00	2 079 428 000,00	1 973 670 266,00
Skatt på eiendom	259 630 000,00	249 953 000,00	249 953 000,00	242 107 441,49
Andre direkte eller indirekte skatter	-	-	-	-
Andre generelle statstilskudd	16 935 000,00	17 593 000,00	17 593 000,00	18 194 299,00
Sum frie disponible inntekter	4 422 123 000,00	4 240 692 000,00	4 241 545 000,00	4 123 872 431,95
Renteinntekter og utbytte	42 600 000,00	35 500 000,00	35 500 000,00	34 574 187,00
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	29 316 000,00	28 654 000,00	28 654 000,00	38 544 725,25
Renteutg., provisjoner og andre fin.utg.	122 428 000,00	130 784 000,00	130 784 000,00	122 359 980,06
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-	1 069 752,00
Avdrag på lån	238 610 000,00	248 813 000,00	248 813 000,00	216 366 542,00
Netto finansinnt./utg.	-289 122 000,00	-315 443 000,00	-315 443 000,00	-266 677 361,81
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	-	-	-	-
Til ubundne avsetninger	7 665 000,00	160 391 000,00	9 050 000,00	63 216 415,23
Til bundne avsetninger	-	-	-	-
Bruk av tidligere regnks.m. mindreforbruk	-	151 341 000,00	-	51 705 415,23
Bruk av ubundne avsetninger	-	26 939 000,00	2 600 000,00	26 739 663,00
Bruk av bundne avsetninger	-	-	-	-
Netto avsetninger	-7 665 000,00	17 889 000,00	-6 450 000,00	15 228 663,00
Overført til investeringsbudsjettet	15 000 000,00	7 000 000,00	7 000 000,00	-
Til fordeling drift	4 110 336 000,00	3 936 138 000,00	3 912 652 000,00	3 872 423 733,14
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	4 110 336 000,00	3 936 138 000,00	3 912 652 000,00	3 721 083 466,44
Mer/mindreforbruk	-	-	-	151 340 266,70

Budsjettskjema 1B				
	Budsjett	Justert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2018	okt. 2017	2017	2016
Seksjoner/tjenesteområder				
Politisk og administrativ ledelse	19 779 000,00	18 510 000,00	19 518 000,00	17 028 750,32
Økonomi og organisasjonsutvikling	172 976 000,00	168 137 000,00	166 754 000,00	159 709 190,54
ØKUS (nettoramme = 0) Tall Ship Races	0,00	0,00	0,00	1 454 101,00
Kultur, miljø og byutvikling	156 880 000,00	167 805 000,00	151 522 000,00	150 315 995,55
Teknisk drift	422 993 000,00	403 931 000,00	396 009 000,00	393 768 974,06
Utdanning og oppvekst	1 572 506 000,00	1 516 290 000,00	1 516 283 000,00	1 498 704 427,73
Helse og velferd	1 782 016 000,00	1 672 657 000,00	1 671 458 000,00	1 558 287 957,55
Kirken	42 085 000,00	40 480 000,00	40 480 000,00	38 062 000,00
Andre trossamfunn	6 000 000,00	5 837 000,00	5 837 000,00	5 770 143,00
Felles ansvar regnskap (899001)	-64 899 000,00	-57 509 000,00	-55 209 000,00	-99 892 073,31
Over- og underskuddsansvar	0,00	-	0,00	-2 126 000,00
Sum fordelt i drift (til skjema 1a)	4 110 336 000,00	3 936 138 000,00	3 912 652 000,00	3 721 083 466,44

Budsjettskjema 2A - investering				
	Budsjett 2018	Just. budsjett 2017	Oppr. budsjett 2017	Regnskap 2016
Investeringer i anleggsmidler	1 046 800 000,00	1 328 364 000,00	710 200 000,00	527 363 442,60
Utlån og forskutteringer	150 000 000,00	80 000 000,00	80 000 000,00	114 198 009,40
Kjøp av aksjer og andeler	17 600 000,00	16 000 000,00	16 000 000,00	14 464 353,00
Avdrag på lån	38 000 000,00	30 305 000,00	30 305 000,00	90 328 230,00
Dekning av tidligere års udekket	-	-	-	-
Avsetninger	29 200 000,00	3 200 000,00	3 200 000,00	90 664 477,77
Årets finansierungsbehov	1 281 600 000,00	1 457 869 000,00	839 705 000,00	837 018 512,77
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	994 797 000,00	991 631 000,00	645 986 000,00	500 806 854,73
Inntekter fra salg av anleggsmidler	30 000 000,00	30 296 000,00	4 000 000,00	33 546 281,99
Tilskudd til investeringer	32 400 000,00	131 133 000,00	40 200 000,00	36 458 602,00
Kompensasjon for merverdiavgift	127 462 000,00	128 111 000,00	82 920 000,00	59 366 588,91
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	38 000 000,00	30 305 000,00	30 305 000,00	103 419 491,66
Andre inntekter	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	9 164 708,48
Sum ekstern finansiering	1 224 659 000,00	1 313 476 000,00	805 411 000,00	742 762 527,77
Overført fra driftsbudsjettet	16 341 000,00	8 294 000,00	8 294 000,00	3 940 000,00
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-	-
Bruk av avsetninger	40 600 000,00	136 099 000,00	26 000 000,00	90 315 985,00
Sum finansiering	1 281 600 000,00	1 457 869 000,00	839 705 000,00	837 018 512,77
Udekket/udisponert	-	-	-	-

Budsjettskjema 2B - Investeringsbudsjettet 2017				
	Budsjett 2018	Just. budsj. 2017	Oppr. budsj. 2017	Regnskap 2016
Administrasjon og fellesutgifter	56 000 000,00	102 117 000,00	76 400 000,00	16 242 880,37
Oppveksttjenester	222 900 000,00	138 201 000,00	86 500 000,00	87 505 867,13
Omsorgstjenester	179 100 000,00	209 456 000,00	170 300 000,00	72 174 411,88
Helse- og sosiale tjenester	108 900 000,00	105 714 000,00	77 300 000,00	37 955 742,24
Næringsområder og miljø	11 800 000,00	59 015 000,00	3 800 000,00	1 297 354,55
Boligområder	8 500 000,00	78 956 000,00	10 000 000,00	1 075 798,15
Kultur	91 300 000,00	64 416 000,00	29 200 000,00	90 904 450,60
Kirke	16 000 000,00	10 000 000,00	10 000 000,00	8 809 386,00
Vann, avløp og renovasjon	224 400 000,00	304 887 000,00	155 000 000,00	139 164 238,95
Samferdsel og andre tekniske tjenester	127 900 000,00	213 302 000,00	91 700 000,00	72 233 312,73
Sum investeringsutgifter	1 046 800 000,00	1 286 064 000,00	710 200 000,00	527 363 442,60
Avdrag på lån til videreutlån	38 000 000,00	30 305 000,00	30 305 000,00	90 328 230,00
Utlån, kjøp av aksjer og andeler	167 600 000,00	138 300 000,00	96 000 000,00	128 662 362,40
Dekning av tidligere års merforbruk i investering	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til disposisjonsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
ubundne investeringsfond	29 200 000,00	3 200 000,00	3 200 000,00	13 333 835,00
bundne investeringsfond	0,00	0,00	0,00	77 330 642,77
Styrking av likviditetsreserven	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum finansieringsbehov	1 281 600 000,00	1 457 869 000,00	839 705 000,00	837 018 512,77
Overføring fra årets driftsregnskap	16 341 000,00	8 294 000,00	8 294 000,00	3 940 000,00
MVA komp investeringer	127 462 000,00	128 111 000,00	82 920 000,00	59 366 588,91
Tilskudd og refusjoner	32 400 000,00	131 133 000,00	40 200 000,00	44 266 544,61
Salg av fast eiendom	30 000 000,00	30 296 000,00	4 000 000,00	33 197 387,94
Andre inntekter	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	9 432 602,53
Mottatte avdrag på utlån, salg av aksjer og andeler	38 000 000,00	30 305 000,00	30 305 000,00	95 692 549,05
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av disposisjonsfond	15 000 000,00	7 695 000,00	0,00	2 624 541,00
ubundne investeringsfond	25 600 000,00	127 854 000,00	26 000 000,00	17 823 391,00
bundne investeringsfond	0,00	550 000,00	0,00	69 868 053,00
Bruk av likviditetsreserven	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av lån	994 797 000,00	991 631 000,00	645 986 000,00	500 806 854,73
Sum finansiering	1 281 600 000,00	1 457 869 000,00	839 705 000,00	837 018 512,77
Udekket/udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00

Tall i 1000 kroner	Budsjett 2018			Justert budsjett okt. 2017			Regnskap 2016		
	Utg.	Innt.	Netto	Utg.	Innt.	Netto	Utg.	Innt.	Netto
<i>Frie inntekter</i>									
Skatt		2 041 683	-2 041 683		1 895 330	-1 895 330		1 889 900	-1 889 900
Eiendomsskatt		259 630	-259 630		249 953	-249 953		242 107	-242 107
Rammetilskudd		2 103 875	-2 103 875		2 077 816	-2 077 816		1 973 670	-1 973 670
Sum frie inntekter	0	4 405 188	-4 405 188	0	4 223 099	-4 223 099	0	4 105 678	-4 105 678
<i>Finansposter</i>									
Utbytte		21 000	-21 000		15 000	-15 000		13 798	-13 798
Renter	101 673	21 600	80 073	130 784	20 500	110 284	122 360	20 776	101 584
Avdrag	238 610		238 610	248 813		248 813	216 367		216 367
Tap/Gevinst finansielle omløpsmidler		29 316	-29 316		28 654	-28 654	1 070	38 545	-37 475
Overføring fra FREVAR KF		8 000	-8 000		8 000	-8 000		7 500	-7 500
Kompensasjonstilskudd		16 935	-16 935		17 593	-17 593		18 194	-18 194
Kalkulatoriske inntektsposter	-135 906		-135 906	-131 516		-131 516	-116 375		-116 375
Netto kapitalkostnader	204 377	96 851	107 526	248 081	89 747	158 334	223 421	98 813	124 608
Til disposisjon drift	204 377	4 502 039	-4 297 662	248 081	4 312 846	-4 064 765	223 421	4 204 491	-3 981 070
Fellestjenester	122 427	0	122 427	249 296	178 280	71 016	381 509	372 755	8 754
Kirken inkl. andre trossamfunn	48 085	0	48 085	46 419	0	46 419	43 832	0	43 832
Politisk og adm. ledelse	19 919	140	19 779	18 700	190	18 510	17 493	464	17 029
Økonomi og organisasjonsutvikling	229 479	56 503	172 976	222 663	54 526	168 137	218 517	58 808	159 709
Tall ships races	0	0	0	0	0	0	1 454	0	1 454
ØKUS	2 362	2 362	0	2 303	2 303	0	2 094	2 094	0
Kultur, miljø og byutvikling	282 367	125 487	156 880	287 804	119 999	167 805	296 397	146 081	150 316
Teknisk drift	1 091 137	668 144	422 993	1 031 334	627 403	403 931	1 028 164	634 395	393 769
Utdanning og oppvekst	1 951 275	378 769	1 572 506	1 881 713	365 423	1 516 290	1 860 806	362 102	1 498 704
Helse og velferd	2 429 272	647 256	1 782 016	2 416 126	743 469	1 672 657	2 265 720	707 432	1 558 288
Sum tjenesteområder	6 176 323	1 878 661	4 297 662	6 156 358	2 091 593	4 064 765	6 115 986	2 284 131	3 831 856
Over- og underskuddsansvar	0	0	0	0	0	0	0	2 126	-2 126
Årets resultat	6 380 700	6 380 700	0	6 404 439	6 404 439	0	6 339 408	6 490 748	-151 340
Note: 1) Positivt avvik = + og negativt avvik = -									